

ЗАВРШНА РЕЧ БРАНИОЦА ОПТУЖЕНОГ КОСТЕ МУШИЦКОГ, АДВОКАТА ТОРБА ЋИРИЋА

Претседник: Има реч бранилац оптуженог Косте Мушицког Торбе Ћирић адвокат из Београда.

Бранилац Ћирић: Господо судије! У другој половини септембра 1941 године Недић је преко Олћана позвао оптуженог Мушицког на састанак и рекао му: „Немачкој сили нисмо могли да се одупремо. У овом сукобу светских сила ми смо као мала шаховска фигура одиграли своју улогу у првој рунди у име што смо одложили напад Немаца на совјетску Русију и тиме њој помогли. Али за финиш смо спремни те ћемо у даном моменту са савезницима скочити на немачког окупатора. Немци због комуникација ће држати Србију по сваку цену те би сваки устанак и отпор против њих био узалудан, повукао би несразмерне жртве и не би ништа допринео ни нашој ни савезничкој ствари. *Немци намеравају да доведу у Србију своје сателите Мађаре, Бугаре, Арнауте и усташе, да са њима заведу ред и мир ако ми сами то не урадимо. Устанак је дело националног поноса једне Генерације после изгубљеног рата, али је неблаговремен по наш народ штетан и довео би до истребљења. У међународном погледу ми имамо право као окупирани народ на домаћу егzekутивну власт коју по том праву окупатор мора да признаје и поштује. Нама Србима као једино могућа политика и интерес остаје да сачувамо ред и мир и да сачекамо војнички погодан моменат. Интереси једне Групе која се бори за своју власт не смеју да буду претпостављени интересима ЦЕЛОГ народа*“. Затим је Недић у форми наредбе рекао оптуженом Мушицком да се прими за команданта Српске добровољачке команде, која неће бити под окупатором, већ под његовом личном командом и да он са окупатором неће имати никакве везе. Оптужени Мушицки је то одбио под изговором да он као инжењерско-железничарски официр није способан за командовање пешадијском јединицом, но Недић му је казао да ће му дати неког генералштабног официра те му је оптужени Мушицки казао да ће мало размислити. Потом је Недић рекао: „Родољубива дужност нам налаже да се жртвујемо за народну ствар у најтежим данима његове историје.

После извесног размишљања и колебања Мушицки је *размишљајући утврдио да је стање у земљи тада било овакво: Немци су прогласили окупацију и увели своје војно ратно право. Скоро све бивше југословенске државне установе, законе и чиновнике су за-*

држали, те је све Шо функционирало као и у бившој Југославији. Становници Шву су дали проГлас да ће се личносШ Грађана, њихова права и имовина поштовати ако се буду покоравали наредбама немачких и домаћих власти и ако се немачкој војној сили не би наносила штета. У противном, за сваку непокорност и неред задржали су право на одмазду и репресалије. На све ово Немци су као окупатори имали право по међународном ратном праву и ратним обичајима а чиновници и други функционери који су остали на својим ранијим местима нису се сматрали издајницима своје отаџбине и народа, јер народ без судства и власти не сме остати, а окупатор то право може пренети на градове окупиране територије.

Била је образована српска влада на челу са Недићем састављена од бивших српских Генерала и других угледних политичара. Влада Рајха је издала декларацију да против српскоГ народа и Србије нема ништа. Немачка војска је тада напредовала на свим фронтима. У нашим црквама се помињало име краљево а по канцеларијама су биле повешане његове слике. У ондашњој Хрватској су Срби масовно убијани и проГањани а Савом и Дунавом пловили су српски лешеви са натписом „путуј за Србију и за Русију“. Таквих натписа било је који су били за лешеве који су пловили Савом и Дунавом за Црно море.

Затим му је Недић рекао због акција наших људи против, окупатор врши одмазду и репресалије над српским народом, убија за једнога 100-тину, пали села и прети да ће уништити српски народ, ако то сам народ не спречи. То се и сам Мушицки са својом породицом нашао у таквом стању да буде жртва одмазде као и сви остали у земљи. Те акције, то је рекао Мушицки у истражном поступку, те акције су се тада сШварно (тако смо сви ми мислили који смо били у БеоГраду и видели) те акције су се коментарисале у БеоГраду према исказу МушицкоГа, као акције Драже Михаиловића. Српски народ је тада сву кривицу за онако срамну капитулацију бацрио на бивше југословенске официре **ГОВорећи**: официру је дужност да умре за народ јер Га народ плаћа док је жив, да Га једаред или никада не упоШреби.

Мушицки је тада у Београд дошао без икаквих материјалних сретстава, јер знате како су људи били проГањани у Хрватској. (Он је по рођењу из СлавонскоГ Брода и отуда је био присиљен да са породицом оде у Београд). При оваквом стању ствари оптужени Мушицки је схватио да се он и српски народ налазе у некој врсти стања нужде те је прихватио предлоГ Недића и примио се команданта српске добровољачке команде, верујући да ће радити само на одржању реда и мира у интересу српскоГа народа и у том уверењу остао је да ради до краја.

После пристанка Недић је оптуженог Мушицког, за формирање српске добровољачке команде, упутио на Љотића и Олћана. Тек онда је видео о чему се ради и рекао му да ће прве људе добити, за

остало људство биће расписан конкурс. Ти људи јављали су се по конкурс у из целе земље.

Мушицки се оптужује за тешке злочине из тач. 3, 4, 6 и 7 чл. 3 Закона о крив. делима противу народа и државе садржани у оптужници које смо чули *и друг тужилац је читао, и штампана је објавила* ја их. нећу овде наводити нити ћу их понављати. Од свију навода, садржаних у оптужници, Мушицки је признао да је њега у другој половини септембра 1942 Милан Недић поставио за команданта српске добровољачке команде, која је претворена у 1943 у Српски добровољачки корпус, а у 1945 у Јулиској Крајини у Шумадиску дивизију; да је после пристанка и ступања на дужност организовао 10 одреда и да је прве одреде од 500 људи формирао од присталица ЈБотићеве организације „Збор“, што је доцније сазнао, јер су ти људи били из смедеревске омладинске радне групе и имали пушке и који пушкомитраљез (формирани, разуме се, пре него што су дошле код Мушицког). Да ти одреди, под командом Мушицкога, заједно с Немцима нису учествовали у свим операцијама против партизанских одреда, већ да су по чувењу 30 новембра 1941 први пут дошли са партизанима у сукоб.

Да је Марисав Петровић заиста, са једним одредом, приликом масовног стрељања у Крагујевцу 7.000 грађана у октобру 1941 године био у Крагујевцу. Заиста, и да му је познато да је он тада спасио 950 младића а не да је учествовао с Немцима у стрељању тих грађана.

То се односи на Марисаву Петровића. Оптужени Мушицки није био тада на лицу места. Марисав Петровић је као потпретседник крајем септембра 1941 године са једним или два одреда упућен у Аранђеловац да се тамо стара о реду и миру и да тамо буде његов гарнизон. Када је Марисав Петровић чуо да је казнена експедиција уочи стрељања дошла у Крагујевац и он је дошао тамо у циљу да спасе народ. По казивању оптуженог Павловића Јањић је тада био претседник и он је и издавао наредбе за стрељање *пљачкаша и батињање пропалица а можда и недужних Грађана. Марисав Петровић и Страхуња Јањић...*

Тужилац: Улога Марисављева је рашичићена.

Бранилац Мушицког: *Рашичићена је за мене и за вас, али није за Суд и за свет. Исто тако Суд не изриче пресуду да је чујемо ми само ви и ја већ да је чује публика и да се зна зашто се неко осуђује или не осуђује...*

Тужилац: *Је ли браните љотићевштину или Мушицког?*

Бранилац Мушицког: *Не браним ја, али Марисав Петровић је жив, требало је да Га нађете и доведете па да судите и њему и Мушицком.*

Не може Мушицки да буде крив за сва дела његових подређених. Не може он да одговара за дела официра ако и он није издао наређења за такве акције. У казненој експедицији која је новембра 1941 Године ишла према Чачку и Ужичкој републици Мушицки је по налогу Недића био додељен Немцима то јест да иде иза нема-

чког иШабa са наоружаним снаГама СДС и СДК. ЊеГове јединице имале су задатак да одржавају ред и мир. Мушицки је био при немачком иШабу да Немци приликом заузимања Шериторије не би правили какве испаде, да не би стрељали Грађане итд. Мушицки је тај задатак заиста извршио. Да није знао немачки језик не би ни био одређен за тај посао, а пошто је знао он је тамо био и сада има да сноси последице рада Недића и компаније. Када су немачке трупе биле на путу од Краљева до Чачка немачки командант који је лично познавао МушицкоГ позвао Га је код себе као таоца, пошто су јединице СДС ишле иза леђа Немцима. Мушицки је спречио да Немци пљачкају и да се пуштају из затвора људи. Запаљен је само један. стог сена и заклана само једна крва. Кад су Немци ушли у Чачак издали су проГлас да се сво становништво скупи у Технички завод. Мушицки је ушао у Чачак и видео да се врши пљачка. Он је издејствовао код немачкоГ команданта те је забрањена пљачка. А пљачку је вршио и остали олош који је тамо био. При улазу у Чачак Мушицки је видео једну Групу од 40 железничара, и издејствовао да се они ослободе. Кад је отишао на место Где су били сакупљени људи, немачки командант је позвао Грађане да се јави ко је био са партизанима. Мушицки је изјавио да је било 100 до 150 који су се сами јавили, а за остале образована је комисија која је имала да да мишљење да ли су сарађивали или нису. Сви су тоГа дана били пуштени осим оних за које комисија није дала ништа. Сутрадан, он је код комисије поставио посматраче да Га извести ако буде каква Гужва. Он је дошао и интервенисао да се и ти људи пусте. За све време док је Мушицки био у Чачку, нити је вршена пљачка нити су вршена стрељања оних хиљаду људи што му оптужница ставља на терет. ЊеГови одреди нису били у Чачку неГо далеко иза Чачка. Они нису улазили у Чачак Где је била немачка војска. Тада није било разуме се ни одвођење људи нити масовно заробљавање итд. Сутрадан немачки командант је исто тако наредио да се скупе и сва женска лица у том истом заводу од 15 до 65 Година старости. На интервенцију МушицкоГ и ондашњеГ председника општине, чије сам име ја поменуо у свом предлогу, то је Будимир Вујичић кафеџија из Чачка, немачки командант је од тоГа одустао. За те наводе оптужнице нису поднети никакви докази, нити је коГод тужио МушицкоГ нити је Суд хтео да саслуша као сведока о тој чињеници Будимира Вујичића и матрам да је тај навод недоказан, а и када би било тачно да су неке јединице учествовале у стрељању тамо, он не би био одГоворан јер он није издао наређење нити је за исто било потребно. Није тачно да је оптужени Мушицки формирао СДК. Из оптужнице се види да су Недић и Љотић по одобрењу Немаца у 1941 Години формирали СДК те се не може третирали оптужени Мушицки као њен организатор и руководилац. Оружје и муницију и осталу спремну Недићева влада за те одреде куповала је од Немаца и клириншки обрачунавала, како ми је то Мушицки саопштио. Није тачно да

је оптужени Мушицки био непосредно потчињен војном заповедништву за Србију већ је он био потчињен Недићу и био технички извршилац Недићеве команде тиме што их је преносио на своје команданте, а некада је Недић без његовог знања издавао наређења.

По наређењима Мушицког, јединице Српског добровољачког корпуса нису никада учествовале у борбама против партизана, него је то чињено некада по наређењу Недића, по чијем су наређењу вршене и блокаде села и претрес терена, уколико је то везано са наведеним акцијама, али масовна хапшења и убиства, пљачку цивилног становништва, присилну мобилизацију у СДК и насилно одвођење људи у концентрационе логоре, то Српски добровољачки корпус није чинио, нити је по статуту то могао чинити...

Претседник: Је ли то тврди Мушицки.

Бранилац Ћирић: Све то ја знам од Мушицког. Ја не тврдим и не износим овде ништа друго него оно што је он изјавио.

За однос Мушицког према Недићу и његово право командовања у корпусу, и ради чега је установљен корпус, Суд је требао да прибави предложени статут Српског добровољачког корпуса, и због тога тај мој предлог није требао одбити. Оптужени Мушицки пре ослобођење Србије није никада наредио да се СДКу операцијама уједини са СДС и СГС и са четницима Драже Михаиловића. Оптужени Мушицки није ни имао то право да то чини. Његов командант био је Недић. Оптужени Мушицки је пре одласка из Београда, по наређењу Недића, био на конференцији са оптуженим Јонићем и осталима, али док је он био, разговарали смо, каже Мушицки, само академски о прелазном периоду, али није дотле била донета одлука, нити је третирано питање да се пружи отпор Народноослободилачкој војсци и Црвеној армији које су напредовале према Београду. Пре ослобођења Београда, то јест 8 или 9 октобра 1944 године, Мушицки је са одредима СДК отишао у Словеначко приморје и са одредима четврте југословенске армије имао само одбрамбене сукобе и наредио повлачење и почео разоружавати Немце, који су упали у његов међупростор, те је тиме омогућио Југословенској армији да уђе у Трст пре западних савезника.

Тачно је да је СДК у Словеначком приморју стављен под команду Драже Михаиловића, али стварно до тога није дошло, него је СДК само назван Шумадиска дивизија, и са тим јединицама је 30 IV 1945 године прешао Сочу и у Удинама дошао у додир са англоамеричким трупима, које су их, у почетку маја 1945 године, разоружале и послале у логор Форли одакле су септембра пребачени у Еболи јужно од Напуља.

Ни у Словеначком приморју, ни раније ни после, ни као командант, ни као приватно лице оптужени Мушицки са Љотићем и Гестапоом није организовао итхијунско-терористичке диверзантске Групе нити их је слао у Србију, а на претресу је све то приписано да је радила организација Драже Михаиловића.

За особите заслуге, оптужени Мушицки није произведен у чин генерала, него је то учињено после дуго проведених година у чину пуковника, и то је Недић учинио противу његове воље, вероватно да би га и даље задржао у одредима.

Батаљон СДК, који је био у Саннаку и Црној Гори, био је издвојен из корпуса и стављен под команду Олћана, јер је у вези уједињења Црне Горе са Србијом имао тамо остати, те за евентуалне његове злочине оптужени Мушицки не може одговарати. Јединице СД команде и СДК нису никада вршиле пљачку, па ни у Јулиској Крајини, нити су имале права да то чине. Ако је то учинио који војник на своју руку, за то не може одговарати његов командант. То се дешава у свим војскама. Батинања је било, али и то је било забрањено, *но батињани су црноберзијанци, крадљивци и обични пљачкаши.* Јединице СД команде и СДК су по Недићевом наређењу водиле акције самостално, а када се није могло избећи одвојено су дејствовале, поред немачких трупа, и њима су увек командовали српски официри.

Писмо Боже, Мила и Миливоја упућено Павлу Ђуришићу односи се на делегацију Ђуришића поводом ступања његова три пука у СДК односно под команду СДК. Немачки интендант у корпусу није постојао, али је био официр за везу, те се је та делегација можда њему обратила, а у корпусу је био интендант мајор Ђорђе Радоњић.

Што се тиче саслушања Мајснера оно није тачно јер се из саме оптужнице види да је исти формирао Недић са Љотићем, а није тачно ни то да је СДК сматран као саставни део Вермахта, јер никакву везу са Немцима није имао директно него само са Недићем, али можда је Мајснер мислио на одред Страхине Јањића кога су у Крагујевцу ухапсиле власти после масовног стрељања у Крагујевцу и Немци Га пустили. Под његовом командом су формирали једну јединицу која је једина српска јединица била у немачкој униформи. Зато је требало усвојити мој предлог и Мајснера саслушати.

Сви наводи оптужнице нису поткрепљени никаквим доказима и оне које оптужени није признао треба сматрати недоказаним и оптужницу у том делу одбацити, а да су заиста одреди СДК пљачкали, насилно мобилисали, масовно хапсили и убијали, одводили у концентрационе логоре и стрељали 1.000 људи у часу стурно би се нашао и појавио неки сведок, тужба или доказ.

Наводи оптужнице су углавном основани на исказу оптуженог, те се његове изјаве имају узети за истините и у погледу чињеница и навода које оптужени Мушицки није признао.

Оптужница се позива на ноторност и нирнбершки статут, али када је оптужени оспорио чињенице које је тужба сматрала ноторним онда их је тужба морала доказати а то је могло бити учињено у погледу стрељаних 1.000 људи у Чачку испитом сведока Будимира Вујичића, кафеџије из Чачка и осталих сведока које сам предложио и добављањем статута СДС те је Суд тај мој

предлог требао усвојити, но када то није учињено онда се све непризнате чињенице од стране оптуженог имају сматрати недоказаним и оптуженог истим не теретити.

Нирнбершки статут и његови прописи се на конкретни случај не могу применити зато што је то специјалан и интернационалан и наши судови се њега не смеју држати при одлучивању и извиђању.

Нирнбершки суд и статут је донет за извиђање и кажњавање међународних криваца за злочине које су починили њихови подређени органи и људи по њиховом наређењу и где физички извршиоци злочина нису познати, а у конкретном случају Марисав Петровић је као физички извршилац познат и нема ниједног наређења оптуженог Мушицког, да се такви злочини врше, јер претпостављени старешина односно наредбодавац може одговорати за злочине потчињених само ако им је за то издао наређење, који је принцип усвојен и у домаћим и у међународном праву, што важи и за бандите.

Пре неколико дана сам у „Гласу“ прочитао да су кажњени неки милицијци за теже кривице, али њихове старешине зато нису узимане на одговор нити кажњене.

Правилник о раду државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача донет на седницама националног комитета ослобођења Југославије од 8 V 1944 Године на основу одлуке председника Антифашистичког већа националног ослобођења Југославије од 30 новембра 1943 прописује: да је комисија дужна да прикупи све податке и доказни материјал којима се утврђују злочини, начин извршења и починитељ истих у циљу изрицања казне од стране Суда, али у конкретном случају што није учињено ни од комисије, ни од тужиоца, ни од стране Суда, те остаје као доказано само то да је оптужени Мушицки био командант СД корпуса и да је за исти примео оружје и муницију он лично из руку Немаца и да је иста иначе добијана од Немаца, али како су јединице СДК имале за циљ да се боре против свакога ко би нарушио ред и мир у интересу народа тиме спречавале да окупатор врши одмазде и репресалије над народом и његовом имовином.

Тужилац: Дакле то је у интересу народа?

Бранилац Ћирић: Да, он каже: у интересу народа: он каже да се је борио за ред и мир у интересу народа.

Тужилац: Ја мислим да је то ваше мишљење.

Бранилац Ћирић: Не, све што овде чујете то није моје мишљење.

Позивање оптуженог на међународно право је умесно, јер по међународном ратном праву и обичајима окупатор је могао задржати у важности све бивше југословенске законе, све државне установе, полицију и све остале чиновнике, те не би, у конкретном случају, постојала издаја и злочин што је оптужени Мушицки био у СД корпусу који се је старао за ред и мир у интересу српскога народа, јер да по његовом мишљењу таквих одреда у земљи није

било, окупатор би одмаздама и репресалијама уништио српски народ и према томе он сматра да је службу вршио у корист српског народа, који је бранио у нужној одбрани од репресалија. окупатора.

Оптужени Мушицки примио је у своје одреде Љотићеве збораше, јер је, читајући „Збор“ пре рата увидео да Љотићева партија признаје Србе, Словенце и Хрвате као чланове једне породице, да фаворизира синдикате и задруге и да се је Љотић борио противу нерадника, непоштенних и несавесних људи и чиновника, корупције и осталих зала у бившој Југославији. Стога држим да му се то не може приписати у велики грех, мада сматрам да се је у томе преварио и због тога сада мора да сноси последице.

Мушицки је са породицом дошао као избеглица у Београд 13 августа 1941 Године из Славонског Брода када су Дунавом и Савом пловили лешеви и у Хрватској Срби убијани и стављени ван закона. А када је и овамо дошао Немци су вршили одмазде и репресалије, и на Недићев позив да се спасава српство, он се је морао одазвати јер је видео да постоји српска влада од угледних Генерала и политичара, да је окупатор оставио све бивше југословенске законе и чиновнике, а навикнут да се покорава и да слуша старије, он се је примио дужности команданта СДК јер му је Недић рекао да та јединица неће бити под окупатором и да ће он њоме командовати према свом нахођењу, и да ће те јединице бити употребљене само за одржавање реда и мира у земљи ради спречавања одмазде окупатора. Но сада је тек увидео да је био преварен и да је био жртва Недића који је њему наређивао и **ГОВОРИО** једно, а радио и правио споразуме с Немцима и другима, али он као наиван официр то није могао увидети раније и спасавати се на време, али ипак сматра да је своју дужност према народу извршио, јер каже да је у Србији народ и цела та област остала најсачуванија и да су сачувани животи многих наших људи који су били протерани у Србију из осталих крајева Југославије.

За све несреће криво је наше политичко и опште невоспитање, наша неслога, политички ветрови и радио грмљавине, као и рат који је испретурао начин живота и интересе људи, нас је духовно разјединио, избацио је на површину све људске страсти и рђаве нагоне, па није чудо што се је ова национална несрећа и нама десио када је то било и код много цивилизованијих народа, те зато молим да се оптуженом опрости, и да се што блаже казни, да се при изрицању казне има у виду то да је оптужени радио само за добро народа, да је као млад човек у Аустроугарској сарађивао са југословенским покретом и да је био жртва знања немачког језика, а нарочито Милана Недића који га је искористио и својом неискреношћу компромитовао и довео на оптуженичку клупу. Молим Суд да узме у обзир и то да је оптужени по природи врло племенит и добар човек, да сада први пут одговара за кривична дела и грешке уопште и да је његова фамилија. - владике Лукијана Мушицког вековима била чувар југословенских идеала.

Осим тога молим Суд да има у виду и то, да је оптужени Мушицки 9 децембра 1941 Године био ухапшен од Немаца, затим од њиховоГ ратноГ суда осуђен на два месеца затвора захваљујући заузимању Кронхолца бившеГ чиновника фирме „Шенкер“ и да је тек децембра 1942 Године враћен за команданта СДК а да је докле био командант Милан Крунић те да за евентуалне злочине у том периоду оптужени не може одговарати.

Оптужени Мушицки свој положај команданта није, сем плате, користио у материјалном погледу, у политичком погледу није текао политичку каријеру, јер је остао само официр, а што је унапређен за генерала то је било противу његове воље, а и он тај чин није добио као обичан редов него као бивши дугогодишњи пуковник. То није учињено због његових заслуга него да би га Недић и даље држао у заблуди. Молим да се и то има у виду, јер га оптужница и за то терети. То што се преварио не треба му узети у тежак грех, јер је он био официр, краљев ађутант, те је и то утицало на њега, да се прими команде у самом добровољачком корпусу, поготову кад је био ту на челу његов бивши претпостављени старешина, те је и то утицало на њега да се није придружио народноослободилачкој борби, да је у целу ствар упао као Понтије у „вјерују“ и ето мора сада да сноси одиум и да сноси последице свога рада и своје заблуде.

Молим да се оптужени Мушицки не осуди на најстрожију казну него на што блажу казну и да та казна буде праведна.

То је моја одбрана и молим вас, као што сте чули, да сматрате да ово што сам казао, то је мишљење МушицкоГ и да сам ја материјал црпео из ислеђеноГ материјала и из онога што је на Суду речено, јер других доказа тужба није поднела. Сматрам иако су извесне ствари ноторне, морају да се докажу. Случај код Драже био је ноторан и много ноторнији, а Мушицки је према њему био ситна рибица и ми смо месец дана провели око читања доказа по предмету оптуженоГ Михаиловића, а за МушицкоГ није могао да се доведе један сведок из Чачка и његов сведок који живи у Београду.